

- cienc. nat.) 27, S. 103—107.
240. Verzeichnis der Phoriden von Ost- und Westpreußen I—III, 1957, Natuurh. Maandbl. I, Jg. 46, S. 20—23; II, 1958, Jg. 47 S. 82—85; III, 1958, Jg. 47, S. 112—116.
241. Acht neue und einige bekannte Phoriden aus Angola und dem Belgischen Kongo. Mit 30 Textfiguren. 1958, Publicações Cultur. Companhia, Diamantes Angola Nr. 40, S. 15—61.
242. Contribution à l'étude de la faune d'Afghanistan 19, 1959, Brotéria (sér. cienc. nat.) 28, S. 119—130.

**DE WILDE KAT,
FELIS SILVESTRIS SCHREBER, 1777,
EEN NIEUWE ZOOGDIERSOORT
VOOR NEDERLAND**

P. J. H. van BREE
(Zoölogisch Museum, Amsterdam)

Summary.

The article deals with a juvenile tomcat of the species *Felis silvestris* Schreber, 1777, caught on 3-I-1963 at Heerlen, province of Limburg, the Netherlands, not far away from the German border. In the tables I and II data are given on this animal. Mention is made of an adult tomcat shot on 10-XII-1962 at Montfort, province of Limburg.

This animal is considered a crossbreed between a Wild Cat and a feral House Cat. The same is said of a young tomcat shot on 25-X-1957 at Haelen, province of Limburg, the Netherlands. The Wild Cats, which are new to the Netherlands' fauna, most probably come from Germany, where the species is protected. The skin and the not-mounted skeleton of the animal from Heerlen and the mounted specimen from Haelen are in the collections of the Natuurhistorisch Museum at Maastricht.

Op 3 januari 1963 ving de heer H. Knols in het bosje bij het kasteel Ter Worm (gem. Heerlen), in een bunzingval een jonge kater met een bijzonder uiterlijk. Het dier werd, mede dank zij de vriendelijke toestemming van I. r. C. Raedts, directeur der Oranje-Nassau Mijnen (waartoe o.m. het genoemde kasteel behoort), na de dood onmiddellijk naar het Natuurhistorisch Museum te Maastricht gezonden. Vandaar ging het dier naar het Zoölogisch Museum te Amsterdam om onderzocht te worden en om te worden geprepareerd.

Het was de heren W. Knols en H. Knols al voor de vangst van genoemde kater opgevallen, dat er bij de katten, die in het bosje bij het kasteel rondliepen, één was, die zich anders dan de anderen gedroeg. Dit dier trotseerde slecht weer en bleef buiten lopen, terwijl de anderen dan een schuilplaats opzochten. Ook het spoor van dit dier viel op; de afdrukken van de voor- en achterpoten lagen dicht bij elkaar dan bij de andere katten.

Na uitvoerig onderzoek in Amsterdam, kon met zekerheid gezegd worden wat men reeds vermoed had, namelijk, dat het dier uit Heerlen een „echte” Wilde Kat was. Bij het onderzoek werd gelet op alle punten, welke in de literatuur genoemd worden als mogelijke verschillen tussen de verwilderde Huiskat en de Wilde Kat. Zonder twijfel bleek dat we te doen hadden met een exemplaar van de soort *Felis silvestris* Schreber, 1777.

Het dier was nog jong, hetgeen ondermeer te zien was aan de geringe afslijting van het gebit en aan de verbeningsgraad van de schedel en de pijpbeenderen. De testes waren afgedaald in het scrotum en waren 20 mm lang. De maag zat vol met haar; in hoofdzaak muizenhaar maar daarnaast ook kattenhaar (waarschijnlijk van het dier zelf).

In de bijgevoegde tabellen geven we de belangrijkste maten en andere gegevens betreffende het dier uit Heerlen. In dezelfde tabellen staan ook de gegevens betreffende een volwassen kater, welke op 10 december 1962 te Montfort (L.) geschoten werd. Op dit dier komen we later in deze notitie terug. Wanneer we de maten van lichaam, schedel en beenderen bekijken, dan valt het op dat deze voor een jong, niet volgroeid dier opvallend groot zijn. De totale lengte van de darm daarentegen is opvallend kort; een teken, dat we met een Wilde Kat te doen hebben. Volgens Haltenorth (1957) bedraagt de darm lengte bij Wilde Katten hoogstens 150 cm, terwijl bij Huiskatten de darm steeds langer is dan genoemde maat. Bij deze zelfde auteur vindt men ook opgaven wat betreft de lengten van pijpbeenderen, schedel en schouderblad bij Wilde Katten en bij Huiskatten. Een vergelijking tussen de door hem opgegeven maten en de maten van de kater uit Heerlen, leert ons, dat ons dier wat afmetingen betreft volkomen valt binnen de variatiebreedte van de Wilde Kat. Hetzelfde

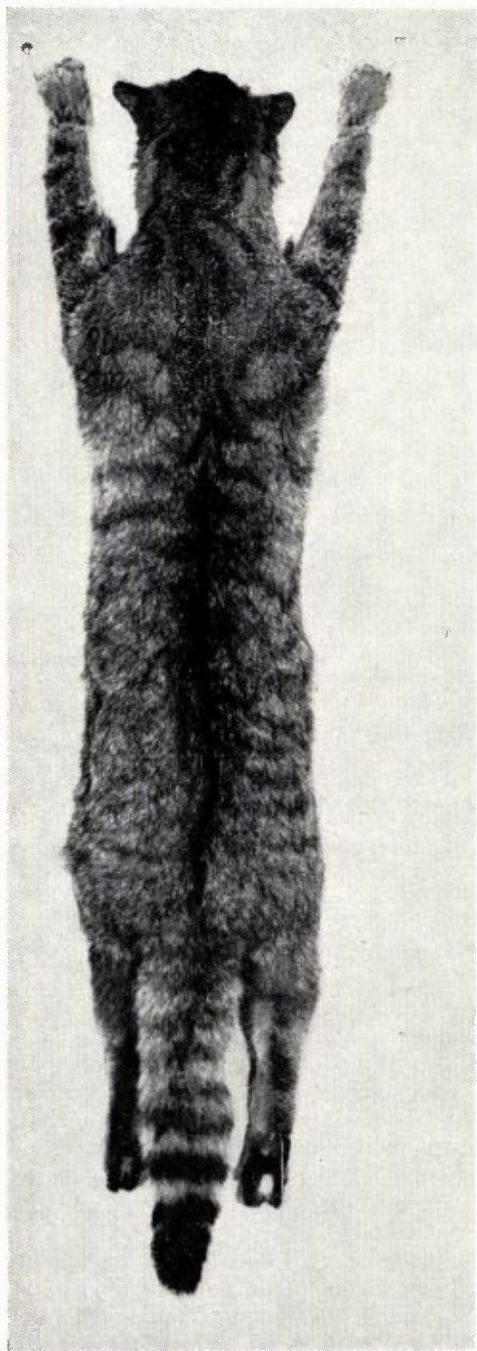

Foto 1. *Felis silvestris*, juv. ♂, Heerlen,
3-I-1963. Bovenzijde. Foto ZMA.

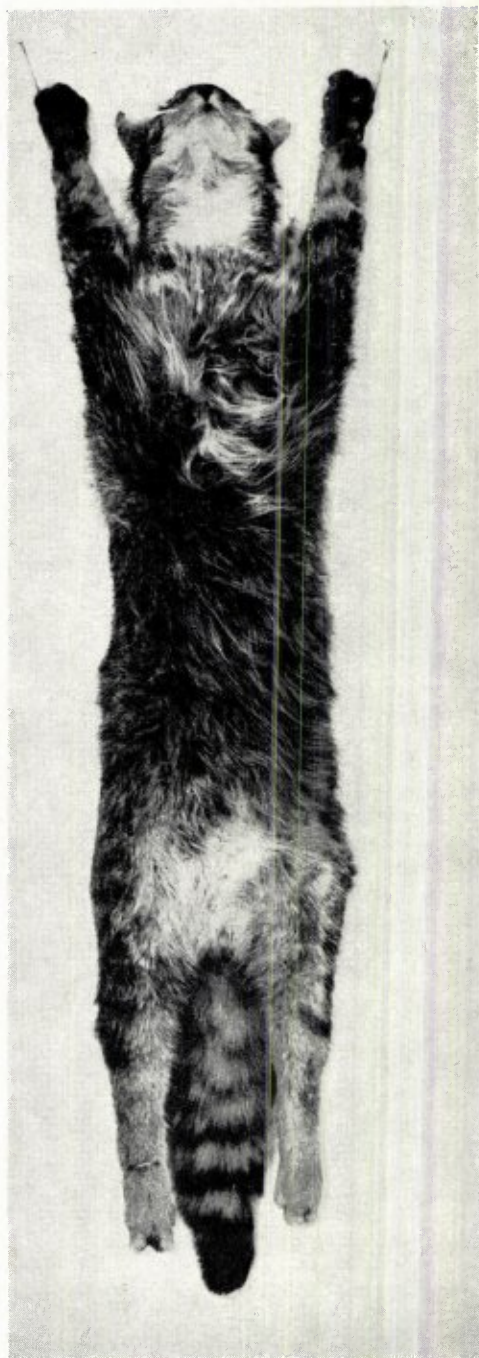

Foto 2. *Felis silvestris*, juv. ♂, Heerlen,
3-I-1963. Onderzijde. Foto ZMA.

TABEL I

Herkomst Origin	Heerlen	Montfort	Postorbitale breedte Postorbital constriction	31,6	33,3
Sexe / sex	♂ juv.	♂ ad.	Interorbitale breedte Interorbital constriction	18,5	19,2
Lengte kop + lichaam Length head + body	534	540	Rostrumbreedte over hoektanden Breadth rostrum over canines	23,3	24,2
Lengte staart Length tail	296	270	Mastoid breedte Breadth mastoid	41,0	42,7
Lengte van de achterpoot Length hindfoot	135	125	Lengte harde verhemelte Prosthion-Staphylion	36,4	38,5
Lengte oorschelp Ear length	63	55	Afstand hoektand - laatste kies Distance C' — M' ¹⁾	28,5	28,8
Gewicht in grammen Weight in grammes	4657	5500	Totale lengte tandenrij Distance I' — M'	31,7	31,7
Totale darm lengte Total length intestine	1160	2330	Lengte onderkaak Mandible length	60,4	65,5
Grootste lengte opperarmbeen Greatest length humerus	116,0	—	Lengte kiezenrij Length P ₂ — M ₁	20,0	20,9
Grootste lengte spaakbeen Greatest length ulna	126,3	—	Afstand hoektand - laatste kies Distance C' — M ₁ ¹⁾	34,5	33,2
Grootste lengte ellepijp Greatest length radius	108,2	—	Vorm voorhoofd Shape of forehead	bol dome- shaped	vlak flat
Grootste lengte dijbeen Greatest length femur	125,7	—	Vorm nasalia	niet ingeknepen laterally	ingeknepen laterally
Grootste lengte scheenbeen Greatest length tibia	129,6	—	Shape of nasalia	straight	convex
Grootste lengte kuitbeen Greatest length fibula	118,2	—			
Grootste lengte schouderblad Greatest length scapula	81,1	76,9			
Grootste lengte bekkenhelft Greatest length os coxae	85,5	82,0			
Aantal staartwervels Number of tail vertebrae	23	22			
Aantal bekkenwervels Number of sacral vertebrae	2	3			

¹⁾ Gemeten van de voorzijde van de hoektand tot de achterzijde van de laatste kies. Alle maten zijn in millimeters.

Measured from the anterior most point of the canine at the rim of the alveolus to the posterior most point of the cingulum of the last molar. All measurements are in millimeters.

TABEL II

Herkomst Origin	Heerlen	Montfort
Sexe / sex	♂ juv.	♂ ad.
Condylbasale lengte Condylbasal length	86,0	88,8
Grootste lengte schedel Greatest length skull	92,4	98,8
Basale lengte Basal length	79,4	81,0
Jukboogbreedte Zygomatic breadth	64,7	70,0

geldt ook ten aanzien van de vorm van de schedel en van bepaalde onderdelen van de schedel.

Ook de uitwendige kenmerken als staartlengte, de betrekkelijk kleine oren, de tekening en de kleur van de vacht (zie foto 1 en 2) wijzen zonder twijfel op *Felis silvestris*. Het enige, wat dubieuze kenmerk van de jonge kater uit Heerlen is de witte haarvlek op de onderbuik tussen de achterpoten.

De balg, de schedel en de rest van het skelet zijn nu opgenomen in de collectie van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Indien men een dier opzet, moet men de pijpbeenderen en de schedel in het vel laten om aan het opgezette dier een min of meer natuurlijke vorm te

Foto 3. *Felis silvestris*, juv. ♂, Heerlen, 3—I—1963.
Foto Flindt.

geven en om later tot juiste proporties te kunnen komen. Een van de redenen waarom de kater uit Heerlen niet is opgezet, is, omdat nu de schedel en de rest van het skelet beschikbaar blijven voor nadere bestudering en voor mogelijke controle van de determinatie.

Indertijd is in het Natuurhistorisch Maandblad (jrg. 48, nos 9—10) een beschrijving verschenen van een jonge kater geschoten bij Haalen (van Bree, 1959). Bij de determinatie van dat exemplaar is een van de grootste moeilijkheden geweest het niet beschikbaar zijn van schedel en ander beendermateriaal. Het dier was namelijk reeds opgezet voordat het ter bestudering beschikbaar kwam. De determinatie luidde toen dat het waarschijnlijk een Wilde Kat was. Nu het dier uit Heerlen bestudeerd is,

moeten we deze conclusie wat wijzigen. Er kan nu gezegd worden, dat dat dier waarschijnlijk een bastaard was tussen een Wilde Kat en een Huiskat.

Tot dezelfde conclusie komen we ook ten aanzien van de volwassen kater geschoten te Montfort. Bij dit laatste dier wijzen de darm-lengte, het betrekkelijk vlakke voorhoofd der schedel, de stippentekening op de buik en de lijnen op snuit en voorhoofd op de invloed van de Huiskat bij de ouders (zie afbeelding 4 en 5). Dank zij de vriendelijke medewerking van de heer A. J. Verbeek uit St. Odiliënberg hebben we de schedel en de romp van het dier uit Montfort kunnen bestuderen. Het gewicht en de lichaamsmaten, die van dit dier in de tabellen opgenomen zijn, stammen van de heer Verbeek. We hebben zijn opgaven betreffende de maten der pijpbeenderen weggelaten, daar we er niet zeker van waren dat deze op dezelfde wijze gemeten waren als bij het exemplaar uit Heerlen.

Vatten we het bovenstaande samen dan constateren we, dat in de provincie Limburg twee bastaarden van Wilde Kat en Huiskat geschoten zijn, alsmede een „raszuivere” Wilde Kat gevangen is. Het is daarom nu wel gerechtvaardigd om de soort *Felis silvestris* Schreber, 1777, in de faunalijs van Nederland op te nemen.

Het is zo goed als zeker dat de dieren tot ons gekomen zijn vanuit zuid-oostelijke richting

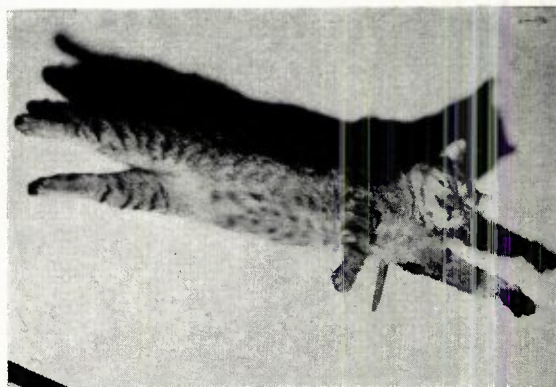

Foto 4. *Felis catus* x *Felis silvestris*, ad. ♂, Montfort, 10—XII—1962. Onderzijde van het lichaam.
Foto A. J. Verbeek.

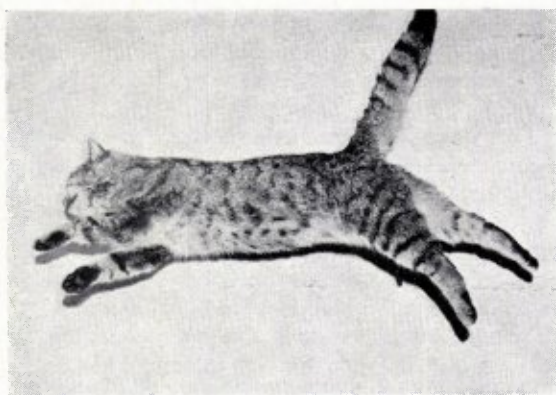

Foto 5. *Felis calus* x *Felis silvestris*, ad. ♂, Montfort, 10—XII—1962. Zijkant van het lichaam.
Foto A. J. Verbeek.

(Eifel-Ardennen-gebied). De Wilde Kat is in Duitsland vanaf 1945 beschermd en dank zij deze bescherming kan de soort zijn areaal uitbreiden. De in Nederland geschoten dieren zijn daar het bewijs van. Alhoewel het prettig is dat we een nieuwe zoogdiersoort voor ons land kunnen noteren, moeten we wel beseffen dat dit alleen kon dank zij de Duitse beschermingsmaatregelen. Nu de soort officieel voor ons land geconstateerd is, hopen we, dat deze soort in de lijst van de beschermde diersoorten opgenomen zal worden. We hopen, dat het dier niet alleen van officiële zijde beschermd zal worden, maar ook dat van jagerszijde getracht zal worden deze aanwinst voor onze fauna te behouden. Dit laatste temeer, daar recent uit grondige onderzoeken gebleken is, dat de Wilde Kat in het jachtveld, in tegenstelling tot de verwilderde Huiskat, zich niet of nauwelijks vergrijpt aan jachtwild (Sládek, 1962).

Literatuur

- Bree, P. J. H. van (1959): De Kat uit Haalen (Een voorlopige mededeling). Nat. Hist. Maandbl. 48 : 9/10, 114—117.
- Haltenorth, Th. (1957): Die Wildkatze. Die neue Brehm-Bücherei, Heft 189. Wittenberg-Lutherstadt. 1—100.
- Sládek, J. (1962): Vorläufige Angaben über die Ernährung der Wildkatze (*Felis silvestris*) in der Slowakei auf Grund der Magenuntersuchungen. Symposium theriologicum, Brno 1960, 286—289.

NIEUWE GEGEVENS OVER ACHTTIENDE-EEUWSE VERZAMELAARS VAN FOSSIELEN TE MAASTRICHT

door
C. O. van REGTEREN ALTENA
(Teyler's Museum, Haarlem)

Sinds in 1957 mijn opstel over „Achtttiende-eeuwse verzamelaars van fossielen te Maastricht en het lot hunner collecties” in de Publicaties reeks IX (voor 1956) van dit Genootschap werden opgenomen, zijn mij van verschillende zijden aanvullingen en verbeteringen toegezonden, waarvan publicatie gewenst is. Aan hen, die de moeite namen mij deze inlichtingen te verschaffen en wier namen hieronder genoemd worden, betuig ik hier nog eens mijn dank voor hun medewerking.

Allereerst wil ik van de gelegenheid gebruik maken enkele storende drukfouten in mijn vorige publicatie te verbeteren. Bladzijde 86, linker kolom, regel 4 v.b. moet worden vervangen door „van deze bekende Limburgse *Mosasaurus*”. Bladzijde 95, rechter kolom, regel 3 en 6 v.b., bldz. 110, 1. kolom, regel 22 v.o. en bldz. 111, r. kolom, regel 8 v.o., voor „S a n d e r s”, lees: „S a n d e r”. Bladzijde 111, linker kolom, regel 8 v.b., in plaats van „11, pp. 145—176”, lees: „12, pp. 145—176”; idem regel 22 v.b., in plaats van „Figuier, L., 1954”, lees: „Figuier, L., 1854”.

J. B. DROUIN

In de palaeontologische verzameling van Teyler's Museum vond ik een lade met Krijt-fossielen met de oorspronkelijke, achttiende-eeuwse etiketten. Ik houd deze voor voorwerpen uit de collectie Drouin, die door Winkler niet genummerd en gecatalogiseerd zijn. De reden hiervan zou kunnen zijn geweest dat Winkler, terecht, betwijfelde of de etiketten wel bij de fossielen in hetzelfde doosje hoorden. Hoe dit ook zij, voor ons zijn hierdoor de interessante etiketten bewaard gebleven. Het blijkt dat Drouin (als mijn hypothese juist is) gewoon was op zijn etiketten nauwkeurig aan te tekenen, wanneer en van wie hij het betreffende voorwerp had verworven, bijvoorbeeld: „*Madrepora Stellata* / magna / e Monte St. Petri / No. 11 / D. Chir. Hofman 1768” en „*Madrepora Stellis*